

Jeroen Krabbé

Jeroen Krabbé is acteur en schilder. Hij speelde diverse historische rollen in films en heeft grote interesse in de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog.

Ben Vriesema is
redacteur van Kleio.

Welk nut heeft geschiedenis volgens u?

Geschiedenis is wat mij betreft van onschatbare waarde. Wie de geschiedenis niet kent begrijpt het heden niet.

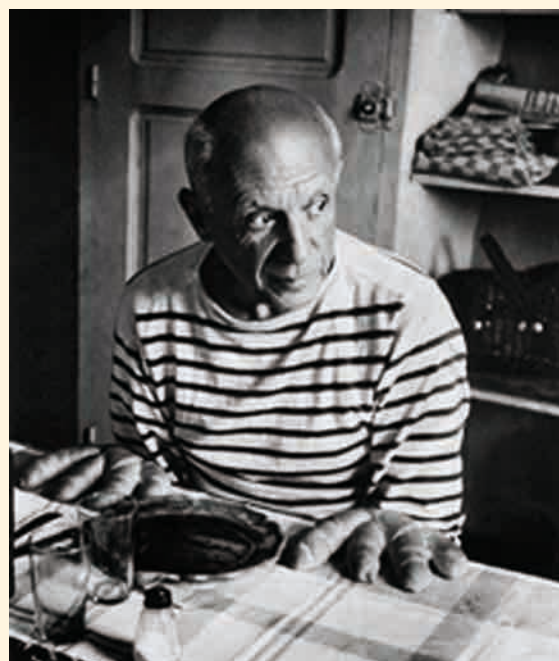
Kunt u zich nog veel herinneren van de geschiedenislessen op de basisschool en in het middelbaar onderwijs?

De spannende verhalen bij de schoolplaten die we in de klas hadden, van Willem Barentsz, Willem van Oranje, Johan van Oldebarneveldt, enzovoort. Ik zie ze nog voor me...

Rechts: 'Les mains
de Picasso', foto van
Robert Doisneau
(1952).

Wat is volgens u het belangrijkste in het geschiedenisonderwijs?

Ik denk dat een link leggen met het heden het belangrijkste is van geschiedenisonderwijs.

Welke historische figuur spreekt u het meest aan?

Ik heb niet speciaal iemand die mij aanspreekt van deze figuren. Maar ik heb een zwak voor mensen die op een of andere manier een omwenteling teweeg hebben gebracht, op welk vlak dan ook. Dus, Willem van Oranje, Picasso, Aletta Jacobs, Diaghilev, Weinreb, enzovoort.

Wat is de meest recente 'historische sensatie' die u heeft gehad?

Mijn absolute historische sensatie was het bezoek in 2010 aan Vauvenargues, het kasteel dicht bij Aix-en-Provence aan de voet van de Mont Sainte Victoire, waar Picasso heeft gewerkt, is gestorven en begraven. Het is nooit open maar bij uitzondering die zomer wel. Het bezoek blijft eeuwig bij me.

Kasteel Vauvenargues. Foto: Malost.

Welke historische periode spreekt u het meest aan?

De Tweede Wereldoorlog. Omdat ik geboren ben in 1944 en omdat mijn hele Joodse familie er onder geleden heeft. En gedeeltelijk vermoord is...

Welke historische film heeft de meeste indruk op u gemaakt?

Ik heb veel historische figuren gespeeld: Willem van Oranje, Gerrit van der Veen, Otto Frank, Albert Schweitzer, Händel, Bucharin, Schindler (secretaris van Beethoven), Gerard Reve, Peter Tazelaar, enzovoort. In al die personen heb ik mij eerst langdurig verdiept.

Met welke historische figuur zou u zichzelf willen vergelijken?

Ik durf mij met niemand te vergelijken. Maar ik zou graag geleefd hebben in het Parijs van begin twintigste eeuw, tussen de schilders van toen. Ik had wel Gauguin willen zijn: een buitengewoon bijzonder iemand. Hij was bohemien, selfmade man, vriend van Van Gogh, zeeman, beurshandelaar, onangepast individu en een betoverend en interessant schilder. Hij heeft de tropen in zijn eigen kleuren gevangen. Iemand die God noch gebod kende en met alle autoriteiten ruzie had. Kortom, alles wat ik niet ben... en dat intrigeert!

Wat is voor u een belangrijke lieu de mémoire?

In Amsterdam zijn de lieux de mémoire: Het Anne Frank-huis en de Hollandsche Schouwburg. In het land is dat Herinneringskamp Westerbork.

Hoe bereidt u zich voor op de rol van een historische figuur?

Ik lees eerst alles wat los en vast zit over een historische figuur, zo heb ik over Willem van Oranje (bijna) alles gelezen wat er over hem geschreven was, en bij Händel heb ik – naast vele boeken gelezen te hebben – maanden geluisterd naar zijn muziek. In verband met de voorbereiding op mijn rol als Albert Schweitzer heb ik veel moeten lezen en zelfs orgelles genomen. In sommige gevallen heb ik gesproken met mensen die dichtbij de figuur stonden die ik moest spelen. In een enkel geval heb ik de persoon zelf gesproken (Peter Tazelaar). Maar ik heb ook met de weduwe van Gerrit van der Veen gesproken; zij heeft mij een koffer laten zien waarin de trui (met zand!) lag die hij aan had toen hij werd geëxecuteerd in de duinen. Met Miep Gies heb ik langdurig gesproken over Otto Frank. Een grondige voorbereiding zorgt voor een stevige basis bij een rol.

Als u morgen een historisch onderzoek zou mogen beginnen, wat zou dan het onderwerp zijn?

Ik ben in alles wat de Tweede Wereldoorlog betreft geïnteresseerd. Alle onderzoeken die daarmee te maken hebben, zijn wat mij betreft interessant; de rol van de politie bij het oppakken van Joden, wat is er gebeurd met de spullen die de firma Puls jatte uit huizen waar Joden weggehaald zijn, de rol van de katholieke kerk na de oorlog wat betreft de Joodse weeskinderen, enzovoort. Allemaal interessant.

Denkt u dat de canon nut heeft voor het geschiedenisonderwijs?

Ik vind een canon oninteressant. Het is 'de waan van de dag' en wordt ongeveer om de twintig jaar veranderd, omdat de smaak verandert.

Wat is uw dierbaarste bezit dat ook historische waarde heeft?

Ik bezit een gedroogd takje met blaadjes van de boom die voor Prinses Wilhelmina is geplant bij haar geboorte. Het is aan mij geschonken door Anne Wil Blankers toen ik Van 't Sant speelde en zij Wilhelmina in het toneelstuk van Ton Vorstenbosch.

Welke historische studie of welke historische roman maakte de meeste indruk op u?

Ik ben gek op biografieën, of die nu over politieke figuren gaan of over kunstenaars. Ik verslind ze. Het meeste indruk heeft, als tiener, het Dagboek van Anne Frank op me gemaakt. Ik las Het Dagboek op de leeftijd waarop zij het geschreven had (ik had het voor mijn twaalfde verjaardag gekregen). Mijn grootouders woonden in de Jekerstraat, schuin tegenover Anne Frank. Ze zijn vanaf dat adres in 1943 gedeporteerd. Tijdens mijn schooltijd had ik gymles op de school van Anne. Samen met mijn vader heb ik Het Achterhuis bezocht toen dat nog geen museum was. Het Dagboek kwam door al deze dingen wel behoorlijk dichtbij.

Hoe vindt u dat geschiedenisonderwijs aan een middelbare school moet worden gedoceerd?

Het geschiedenisonderwijs zou interactief moeten zijn. Veel visuele media zouden moeten worden ingezet. Dan kan geschiedenis een spannende, persoonlijke speurtocht worden. ■

Fragment uit
Het Dagboek van
Anne Frank.